

Suomen Erotuomarien Liitto ry

Erotuomarin eettiset periaatteet

Yhteistyössä

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

SUOMEN LIIKUNTA JA URHEILU ry

Introduktion

I sportevenemang har domaren en viktig roll. Han deltar inte i tävlingen, men han påverkar genomförandet av tävlingen på ett viktigt sätt. Domarens roll är att se till, att tävlingen eller spelet sker enligt reglerna och i rätt tävlingsanda. Domaren är garantipersonen för Fair Play.

Idén att skriva ner domarverksamhetens etiska grunder föddes och grodde så småningom i Finlands Domarförbund. Det var ej frågan om en aha-idé utan snarast frågan om en fortgående tankeprocess, varav det viktiga arbetet startade våren 2004. Som bra grund hade man Finlands Idrott rf: s utskotts etiska utkast av Fair Play dokumentet, som är grunden även för Finlands Domarförbund rf: s (senare kallad FDF) domarverksamhetens etiska grunder.

Målet för FDF: s etiska principer är att hjälpa domare att förstå dessa centrala och viktiga värden, som en pålitlig och rättvis domarverksamhet grundar sig på. Dessa principer följer hela det finländska samhällets värden och är därför jämförbar även med andra godkända samhälleliga handlingsmönster.

Detta är viktigt därför, att man inte skall kunna ställa domarverksamheten i ett eget kapitel, utan att den även skall grunda sig på gemensamma godkända värden. I praktiken fordrar man av domare även noggrannare förbindelse till dessa värden.

FDF: s grunder stöder sig på SLU:s Fair Play dokumentets tretton värden. De sex första bildar stenfoten till den finländska idrottens etiska verksamhet. De kvarvarande sju preciserar de allmänna värden och behandlar sportens och idrottens aktuella ämnesområden.

FDF: s etiska grunder publiceras nu som bok, i vilken man har tillagt även SLU:s Fair play dokument. Denna bok strävar man till att få distribuerad till alla FDF: s ca 15 000 medlemmar och i fortsättningen till alla medlemsförbund som skolar nya domare. Vi hoppas att med bokens hjälp kommer varje finländsk domare att lära sig bättre förstå grundvärden i domarverksamheten samt betydelsen av sin egen aktivitet i Fair Play anda och som borgenär för god sportsanda.

RÄTTVISA

Domarverksamhetens viktigaste hörnsten är rättvisa. Som grund för sport är alltid och överallt Fair Play. Tävlade, är det sen fråga om individer eller lag, väntar sig alltid att matchen avgörs schyst och rättvist. Den som ansvarar för att rättvisan verkställs, är domaren.

För att kunna verkställa rättvisan fordras det av domaren, utöver hans fullständiga kunskap om sin egen grens regler, och att han även har "spelöga". Domaren bör behandla alla tävlande enligt samma principer. Detta betyder inte alla gånger samma sak som jämlikhet. I sport skall domare låta de bättre vara bättre, till domarens uppgift hör inte att ge utjämning till den svagare parten.

ÄRLIGHET

Till rättvishet hör även ärlighet. Domaren bör vara ärlig mot sin gren, sina tävlande samt mot sig själv. På så vis kan han hjälpa de tävlande att uppnå ett rättvist slutresultat.

Speciellt viktigt är att vara ärlig mot sig själv. Domaren bör acceptera sina bristfälligheter och även att han kan göra dåliga och fel beslut. Spelare och tränare respekterar de domare som klarar av att ärligt medge sina egna fel. En domare som klarar av detta klarar av att utveckla sig och sin verksamhet. Ett gammalt ordspråk säger: "Ett av de bästa sätten att utveckla sig, är att lära sig utav sina egna fel".
the best ways of improving yourself is learning one's own mistakes.

OPARTISK IUS

Domaren skall vara opartisk. Detta betyder, att domaren bör undvika sådana psykiska eller finansiella kopplingar till de tävlande eller till tävlingen, som kan riskera hans opartiskhet. Det är i själva verket inte ens tillräckligt. Det räcker inte, att domaren är opartisk. Han skall även se ut så. Domaren skall alltid och i all sin verksamhet komma ihåg sitt uppdrag och sin status, även utanför planen och tävlingen.

Till domarens uppgift hör att ta hand om att spelet eller tävlingen går rättvist till. Ifall något i domarens väsen eller aktivitet väcker tvivel om hans opartiskhet, lider även hans rättvisa.

Det enklaste och lättaste sättet att mista sin trovärdighet i andras ögon är en överdriven vänskap med de tävlande. Detta betyder dock ej att domaren skall stänga ut sig från hela händelsen eller sin egen gren. Att framgångsrikt lyckas som spelets ledare fordrar kommunikation med tävlande, tränare och med arrangörerna före spelet, under spelet och efter spelet.

OBEROENDE

Domare skall vid vissa av sina verksamhetsdelområden kunna ställa sig både utanför och ovan spelhändelsen. Han får aldrig ha sådana förbindelser till idrottsgrenen, spelet eller deltaganden som kan inverka på hans rättvisa och opartiskhet när han fungerar som domare.

Spelets eller tävlingens slutresultat skall aldrig ha någon betydelse för domaren. Domarens arvode får inte på något sätt inverka på slutresultatet. Det normala, på förhand överenskomna, domararvodet skall ej innebära någon risk för domarens oberoende eller opartiskhet. Utbetalningen av domararvodet borde ske i domaromklädningsrummet eller på ett ställe som är stängt för utomstående.

Självklart är, att domaren inte kan vadslå om spelet, i vilket han dömer. I själva verket vore det bättre, om domaren skulle avhålla sig helt och hållet från sin grens vadslagning, eftersom det alltid finns individer som anser och tvivlar, att domaren har hand om från andra hemlighållna insider informationer.

ANSVAR

Domaren är inte ett nödvändigt ont, utan garantipersonen för Fair Play. Man väntar sig mycket av domaren, och man har också lov att vänta sig mycket, eftersom domaren många gånger är den enda som får ersättning av spelet.

Domaren måste känna ansvar för spelet, dess gång samt för spelarnas säkerhet. Domaren måste även kunna ta i beaktande omständigheterna, spelarnas ålder samt spelets nivå och dess betydelse för spelarna.

Domaren bör komma ihåg, att spelet ofta är dagens eller veckans höjdpunkt för spelarna, och domaren skall ställa sig med respekt till detta. En ansvarsfull domare skall ha en positiv inställning till skolning och skall sträva till att utveckla sig så, att han har möjlighet att behärska alla sina domaruppgifter. Ansvar betyder också, att domaren förbereder sig noggrant för spelet och anländer i god tid till spelplatsen.

En domare har mycket ansvar och otaliga uppgifter. Viktigast av allt är att domaren skyddar spelarnas säkerhet. Domaren måste känna till sin egen grens regler och föreskrifterna för säkerheten och han skall följa dem ovillkorligt. Domaren skall känna till spelreglerna, förstå spelets anda och han skall kunna läsa spelet så, att spelarnas säkerhet inte riskeras samt att ingen får fördel av att reglerna bryts, och att ordningen hålls.

En ansvarsfull domare är lojal mot sin gren och mot arrangörerna samt mot deltagarna och mot andra domare. Domaren håller fast vid gjorda överenskommelser och sköter pålitligt de domaruppgifter som han blivit tilldelad att sköta.

ÖPPENHET

Domaren bör vara öppen och konstruktiv mot spelare, tränare, publik och mot andra domare. Domaren måste ärligt medge sina fel och acceptera uppbyggande kritik som riktas mot honom. Domaren måste också godkänna sådana rimliga följder, som de som ansvarar för domarverksamheten dömer honom till.

Domarkåren som helhet får inte ge en bild utåt av att vara en förening för "inbördes beundran". Domarnas klassificering samt uppdragen som de blir beordrade till att sköta, måste de sköta öppet och ärligt och så, att uppdragets kriterier och grunder kan värderas av alla..

TOLERANS

Sporten bör vara öppen för alla. Alla, fränsett ålder, kön, ras eller medborgarskap, skall ha samma deltagarmöjligheter.

Tolerans är en del av Fair Play. Till domarens uppgift hör, att garantera Fair Play. Domaren skall omedelbart ingripa ifall motståndaren blir rasistiskt eller skymfaktigt behandlad.

.

.

STÖD I UPPFOSTRAN.

Sport är till stor del ungdomsverksamhet, där domaren har en stor roll som uppfostrare. Domaren skall själv känna till livets och samhällets "spelregler" och domaren skall kunna leda tävlande att bete sig enligt "spelreglerna". Till domarens uppgifter hör även att främja tävlandes sociala umgänge.

Som domare i juniorspel måste domaren ta hänsyn till Ung i Finland rf:s principer och tillsammans med tränare, lagledare och andra funktionärer se till att de förverkligas

Allmänna principer

1. Medmänniskans och livets respektering

Man skall behandla sin medmänniska såsom man själv vill att man skall bli behandlad. "Alla människor äro födda fria och lika i värde och rättigheter. De äro utrustade med förnuft och samvete, och böra handla gentemot varandra i en anda av broderskap".(FN: s Allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, 1: a artikeln).

2. Befrämjandet av hälsa och välfärd

Motion och sport befrämjar den fysiska, psykiska och sociala välfärden.

3. Ansvar för uppfostran

För barnet är motion och sport en viktig del i uppväxten.

4. Öppenhet, demokrati, ärlighet och rättvisa

Grunden till all motion och sport är Fair Play.

5. Allas jämbördiga rätt till motion och sport

Motion och sport befrämjar och förverkligar jämlikhet i omfattande grad.

6. Hållbar utveckling och respekt för naturen

Motion och sport befrämjar utvecklingen samt fungerar som miljöfostrare och ökar även miljömedvetenheten.

Kompletterande principer

7. Mångkulturellhet och tolerans

Motion och sport befrämjar tolerans och förståelse mellan olika kulturer samt förebygger rasism.

8. Motarbetning av dopning

Dopning hör inte till motion och sport.

9. Ansvarsanvändning av droger och medicin

Med motion och sport förevar man inte missbruk av tobak, snus, alkohol, droger eller andra berusningsmedel.

10. Utan våld

Kulturen i motion och sport motsätter sig våld. Målet är en verksamhet utan fysiskt eller psykiskt våld.

11. Förebyggande av könsantastning

I motionsorganisationerna godkänns inte köns eller sexuellantastning eller utnyttjande av dessa.

12. Publikens säkerhet och trivsel

I motions- och sportevenemang trivs och känner sig trygga både publik, supportrar, mediarepresentanter och samarbetspartners.

13. Ansvarsfull ekonomi

I motion och sport fungerar man ekonomiskt på stark basis.

TÄYDEN PALVELUN URHEILUTALO

Vierumäki on Suomen johtava valmentajien koulutuskeskus. Vierumäki on myös Euroopan johtava jääläjien harjoituskeskus.

- Testaus
- Lihashuolto
- Hieronta
- Lihastasapaino
- Lääkäri- ja laboratorio-palvelut
- Ravitsemuskoulutus ja -neuvonta
- Harjoittelun seuranta
- Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Olympic
Training
Center

Suomen Urheiluopisto
Urheiluopistontie 373
19120 Vierumäki
Puh. (03) 842 411
www.vierumaki.fi

VIERUMÄEN PALVELUT VALMENTAJILLE

Valmentajainstituutti vastaa valmentajien koulutuksesta ja on osa Suomen Urheiluopiston valmennuskeskusta. Valmentajainstituutissa valmentaja voi opiskella tasonsa mukaisesti joko urheiluopiston tai lajiliiton järjestämässä koulutuksessa. Valmentajilla on mahdollisuus aloittaa nuorten valmentajana tasolta yksi ja edetä lopulta valmennuksen ammattilaiseksi.

Valmentamisesta on tullut yhä useammalle ammatti. Vierumäki johtavana ammattivalmentajien koulutuskeskuksena tarjoaa mahdollisuuden hankkia toisen asteen valmentajan erikoisammattitutkinto. Vierumäen liikuntainstituutissa on mahdollisuus hankkia liikunnan ammattikorkeakoulututkinto, jossa erikoistutaan valmennukseen.

VALMENNUSKSEN TUKIPALVELUT

Tehokkaan ja tuloksekkaan valmentautumisen edellytyksenä ovat myös toimivat tukipalvelut. Opistolla harjoittelevat urheilijat ja valmentajat voivat tilata monipuolisia luentopalveluita asiantuntijoilta. Vierumäellä urheilijoiden tukipalveluiden tuottamisesta vastaa Suomen Urheiluopiston lääkkiasema yhteistyössä Valmentajainstituutin kanssa.

HARJOITUSOLOSUHTEET

- Urheiluhalli: 200 metrin juoksurata, yleisurh. suorituspaikat, voimaharjoitussali, kolme palloilukenttää
- 2 jäähallia
- Palloilusali, voimistelusal, uimahalli
- Golfkenttä: 2 ensiluokkaista täysimittaista kenttää, 9-reiän par-3 -koulusrata, golfharjoitushalli useiden harjoitusalueiden ja putti- ja chippigreenien lisäksi
- Vierumäkihalli: 6 sisätenniskenttää ja 3 squashkenttää
- Ulkokentät: uusi lämmitettävä tekonurmijalkapallokenttä, pelialueen koko (68 x 105 m), toinen luonnonnurmi jalkapallokenttä, yleisurheilukenttä sekä 20 tenniskenttää

Parhaat valmentajat eivät ainoastaan sovelle valmennustietoutta, he luovat sitä.